

- 🏠 **Mire Ban Radune 14, 51 000 Rijeka**
- 📍 **OIB: 42461452297**
- ☎️ **Telefon: +385(0)51/229-239**
- 📱 **Mob: +385(0)91/333-7731 – Predsjednica Udruge
+385(0)91/605-1507 – Tajnica Udruge
+385(0)91/601-0594 – Administratorica Udruge**
- 💻 **Web: www.autizam-ri.hr**
- ✉️ **Email: udruga.autizam.rijeka@gmail.com
info@udruga.autizam-ri.hr**

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU UDRUGE ZA SKRB AUTISTIČNIH OSOBA RIJEKA ZA 2023. GODINU

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Suradnici, vanjski stručnjaci i zaposlenici, volonteri	3
2.1. Suradnici	3
2.2. Vanjski stručnjaci	4
2.3. Zaposlenici	5
2.4. Volonteri	7
3. Aktivnosti Udruge kroz 2023. godinu	8
3.1. Zagovaračke aktivnosti i utjecaj na javne politike	8
3.2. Jačanje kapaciteta zaposlenika i unaprjeđenje organizacijskog razvoja	11
3.3. Sastanci članova i Skupština Udruge	12
3.4. Mediji	12
4. Programi i projekti	13
4.1. Programi	13
4.1.1. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	13
4.1.2. Ministarstvo zdravstva	14
4.1.3. Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade Primorsko - goranske županije	16
4.2. Projekti	17
4.2.1. Active citizen fund Hrvatska	17
4.2.2. Primorsko – goranska županija	19
4.2.3. Općina Kostrena	20
4.3. Grad Rijeka	21
4.4. Grad Krk i Osnovna škola „Fran Krsto Frankopan“ u Krku	23
4.5. Europski socijalni fond	23
5. Zaključak	25

1. Uvod

Naš primarni cilj je poboljšati kvalitetu života osoba iz autističnog spektra, ali i onih s različitim potrebama, invaliditetom i drugim razvojnim teškoćama. Ova svrha privlači pažnju zajednice jer se bavimo pitanjima koja su od iznimne važnosti za društvo te se u našim programima/projektima trudimo jasno definirati ciljeve i svrhu svakog projekta ponaosob, kako bi odgovarali na stvarne i realne potrebe pojedinaca ali i lokalne zajednice te i ispunjavali misiju i viziju same organizacije. Trudimo se programe usmjeravati na različite aspekte života osoba s različitim potrebama, uključujući obrazovanje, zdravstvo, socijalnu integraciju i podršku obiteljima te ova sveobuhvatnost osigurava da se problemi rješavaju s više strana.

U svom dugogodišnjem postojanju uspostavili smo suradnju s različitim organizacijama, ustanovama i institucijama, što se očituje i u raznolikosti partnerskih odnosa koje ostvarujemo. Naša partnerstva doprinose raznolikosti i dubini pristupa našim projektima, što nam pomaže osigurati da se različite potrebe ciljanih skupina zadovoljavaju na najbolji mogući način.

Kontinuirana podrška relevantnih ministarstava, agencija i fondova osigurava stabilnost i resurse za provedbu naših programa. Ovo pokazuje da naši projekti imaju prepoznatljivu vrijednost i važnost na nacionalnoj razini. Naša organizacija postala je ključni dionik u poboljšanju kvalitete života ranjivih skupina u našoj zajednici, a programi koje provodimo su prepoznatljivi zbog dugotrajne prisutnosti u zajednici i vidljivih rezultata koje istima postižemo.

U 2023. godini, Udruga za skrb autističnih osoba Rijeka nastavila je sa svojim angažmanom u području osvještavanja lokalne zajednice. Ostvarila je suradnju s lokalnim dionicima te razmijenila iskustva i dobre prakse s partnerima. Također, aktivno je aplicirala za projekte i programe s ciljem ostvarivanja planiranih aktivnosti, pružajući tako usluge i podršku članovima udruge, odnosno osobama s autizmom i njihovim obiteljima.

Sjedište Udruge:

Mire Ban Radune 14, 51 000 Rijeka

Kontakt:

Tel: 051/229-239

Mob: Predsjednica Udruge - 091-344-2220

091-333-7731

Tajnica Udruge – 091-605-1507

Administratorica Udruge – 091-601-0594

Email: udruga.autizam-rijeka@gmail.com

info@autizam-ri.hr

Web: <https://www.autizam-ri.hr>

OIB: 42461452297

IBAN: Privredna banka Zagreb - HR9023400091117018017

2. Suradnici, vanjski stručnjaci i zaposlenici, volonteri

2.1. Suradnici

Tijekom 2023. godine, ističemo novoosnovana partnerstva sa Osnovnom školom Centar u provedbi projekta "Retrovizor – osobe s razvojnim teškoćama su bliže nego što se čine", financiranog od strane Fonda za aktivno građanstvo u Republici Hrvatskoj te Osnovnom školom "Fran Krsto Frankopan" u gradu Krku kroz projekt "Podrška učenicima s poteškoćama u učenju i problemima ponašanja", financiranog od strane Grada Krka. Partnerstvo s Domom zdravlja Primorsko-goranske županije, FER-om i ERF-om u provedbi Programa "I ja želim reći gdje me boli", financiranog od strane Ministarstva zdravstva, također je od posebne važnosti.

Nadalje, naglašavamo suradnju s Centrom za rehabilitaciju Rijeka i Udrugom za Down sindrom – Rijeka 21 na projektu "Pametna Udruga – pokretač promjena u zajednici", te novoosnovano partnerstvo s Gradom Rijekom na provedbi novog ciklusa Programa Rane intervencije. Tijekom ovog razdoblja održali smo kontakt s međunarodnim organizacijama, uključujući Asociacion de Padres de Personas con Autismo de Burgos, Autism Baia Mare Association, Spring, Fondazione Stella Maris Mediterraneo, AIAS Melfi - Matera Onlus, Federazione Italiana Sport Paralimpici degli Intellettivo Relazionali te ASD Running Matera iz Italije, s kojima smo uspješno proveli Erasmus + sport projekt u razdoblju od 2020. - 2021. godine.

Kao član Autism Europe, u kojem predsjednica predstavlja Republiku Hrvatsku, aktivno sudjelujemo u različitim edukacijama i sastancima putem platforme ZOOM, gdje se predstavljaju primjeri dobre prakse iz zemalja članica, a u što smo i mi aktivno uključeni. Sudjelovanje u mrežama i savezima, poput SUZAH, SOIH i Autism Europe, omogućuje nam razmjenu informacija, podršku i zajedničko djelovanje s ciljem poboljšanja položaja osoba s autizmom na nacionalnoj i europskoj razini. Kroz različite oblike sektorske suradnje i partnerstava, naša udruga širi utjecaj, unaprjeđuje programe i pruža bolju podršku osobama s autizmom i njihovim obiteljima. Kao aktivni članovi nevladinog sektora, pridajemo veliku važnost kontinuiranom razvoju sektorske suradnje, što potvrđuju i brojna partnerstva na provedbi zajedničkih projekata. Primjerice, u 2023. godini odobren nam je projekt Erasmus Sport 2023 (HEAT₄ASD) "Heart rate monitors and Equine Assisted Therapy for Autistic spectrum disorder" u kojem su osim naše Udruge, partneri na projektu i Udruga za terapiju i aktivnosti pomoću konja Pegaz Rijeka te Inonu universiteti iz Turske, a nositelj projekta je Sportski savez OSI grada Rijeke. Također, kao aktivni članovi Projekta "Rijeka – zdravi grad", surađujemo i s drugim srodnim udrugama u našem Gradu.

2.2. Vanjski stručnjaci

Nastavljena je suradnja i angažiranje vanjskih stručnjaka za izvedbe pojedinih projektnih aktivnosti te je u 2023. godini angažirano sveukupno 33 vanjskih stručnjaka i stručnjakinja u različitim programima i projektima Udruge.

2.2.1. Program „Rane intervencije u djece s poremećajem iz autističnog spektra putem sustava mobilne službe u lokalnoj zajednici“

Angažirano je 14 stručnjaka u održavanju sati opservacije i individualnih edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka s djecom s autizmom u senzornoj sobi koja je smještena u prostorima Udruge. Osim navedenog, zaduženi su za psiho-socijalni individualni i grupni suport te održavanje predavanja i radionica za roditelje, održavanje vršnjačkih radionica za djecu, kao i kinezioloških postupaka s djecom iz autističnog spektra.

Dvije stručnjakinje angažirane i kao voditeljice projekata i izvedbi aktivnosti opservacije i edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka s djecom s autizmom na području Općine Kostrena u Osnovnoj školi Kostrena i Dječjem vrtiću „Zlatna Ribica“ te u Osnovnoj školi „Fran Krsto Frankopan“ u gradu Krku.

2.2.2. Aktivnosti radionica za djecu i roditelje

Unutar provedbe radno-okupacijskih i likovno terapijskih aktivnosti za djecu i osobe iz autističnog spektra, angažirane su još 3 vanjske izvoditeljice. Dok je u provedbi edukacijsko-kreativnih radionica za djecu i roditelje angažirano 5 vanjskih izvoditelja.

2.2.3. Aktivnosti izrade komunikacijskih alata za potpomognutu komunikaciju

Aktivnosti obuhvaćaju sudjelovanje stručnjaka različitih profila na radnim skupinama unutar projekta „I ja želim reći gdje me boli“ financiranim od strane Ministarstva zdravstva, kao i angažiranje stručnjaka za izradu komunikacijskih ploča i njihovu implementaciju u odgojno obrazovne, kulturno-umjetničke i zdravstvene ustanove, kao i dječja igrališta, odnosno javne površine. Unutar svih navedenih aktivnosti, angažirano je 7 vanjskih izvoditelja.

2.2.4. Aktivnosti izrade edukacijskog materijala kao finalnog produkta pojedinih projekata

Kroz izvedbu lekture, recenzije i likovne obrade edukativnih slikovnica, te izradu scenografije i glume u predstavama za djecu, a po uzoru na slikovnice angažirano je 6 vanjskih izvoditelja, stručnjaka različitih fakultetskih osnovica.

2.2.5. Edukacija volontera i psihosocijalni suport za roditelje

Kroz aktivnosti edukacije volontera i psiho-socijalnog suporta roditeljima djece iz spektra autizma, angažirano je 7 vanjskih izvoditelja.

2.3. Zaposlenici

Udruga je u 2023. godini proširila svoj tim zaposlenika s dva na tri djelatnika, što u konačnici doprinosi i organizacijskom razvoju i strukturi udruge. Jačanje organizacijskih kapaciteta ujedno je rezultiralo porastom ukupnih prihoda Udruge. O ojačanim organizacijskim kapacitetima udruge također govori i činjenica o broju programa/projekata koje Udruga trenutno provodi, a također smo postali aktivniji u sudjelovanju u natječajima međunarodnih donatora, što nam je omogućilo dodatna sredstva za provođenje naših projekata.

Lidija Penko – predsjednica Udruge

Zaposlena na nepuno radno vrijeme na radnom mjestu voditeljice. Aktivna je na područjima povezivanja dionika u svrhu daljnjeg rasta i razvoja Udruge, suradnji s medijima i medijskim nastupima u svrhu senzibilizacije lokalne zajednice, suradnji i partnerstvu s domaćim i stranim stručnjacima i organizacijama u svrhu povećanja kapaciteta udruge i pristupačnosti usluga krajnjim korisnicima, održavanja i razvoja sektorske suradnje i unapređenju suradnje s jedinicama lokalne samouprave te organiziranju manifestacija kojima se obilježavaju značajni datumi, analiziranju, praćenju i sudjelovanju u kreiranju javnih politika u području autizma, organiziranju i održavanju redovnih mjesečnih sastanaka članova Udruge, kao i svom drugom dnevnom aktivnošću. U proteklom periodu predsjednica naše Udruge ujedno i predsjednica SUZAH-a, djelovala je kao aktivni član Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, a također je i članica sljedećih radnih skupina:

- za izradu i donošenje izmjena Zakona o socijalnoj skrbi
- za donošenje Zakona o osobnim asistentima
- za donošenje Zakona o inkluzivnom dodatku
- član je uže radne skupine za ranu intervenciju u djetinjstvu
- član je Povjerenstva ravnopravnosti spolova Primorsko-goranske županije

Predsjednica udruge na sastancima s resornim Ministarstvima i u Povjerenstvu Vlade RH za osobe s invaliditetom ističe koncept sustavne skrbi za osobe s autizmom, u kojem Rijeka ima veliku ulogu.

Nevia Krupljanin – Tajnica Udruge

Zaposlena na puno radno vrijeme na radnom mjestu tajnice Udruge, vrši poslove voditelja projekata i/ili programske administratorice na programima i projektima koje Udruga provodi. Kroz cijelu godinu aktivna je na područjima razvijanja projektnih/programskih ideja i aktivnosti te obavlja poslove administrativnog praćenja provedbe programa, koordiniranje pravilnog i pravovremenog provođenja/realizacije programa/projekata i vođenje evidencije te izrade financijskog i narativnog (polugodišnjeg i godišnjeg) izvještaja. Obavlja poslove planiranja, pripreme i provedbe projekata kojima se osiguravaju sredstva za programe, aktivnosti, rad i

djelovanje udruge što uključuje poslove vezane uz financijsko upravljanje unutar organizacije, praćenja objave natječaja, pripreme dokumentacije potrebne za apliciranje projektnih prijedloga, prijava i provedba projekata te naposljetku pravdanje provedenog programa/projekta. Zatim poslovi koordiniranja, korespondencije, vođenja kadrovske evidencije i brige o medijskoj pokrivenosti informacijama što uključuje poslove ažuriranja sadržaja na službenim web kanalima udruge. Jednako tako i organiziranje manifestacija kojima se obilježavaju značajni datumi, događaji i obljetnice iz područja djelovanja udruge, kao i rad na raznim aktivnostima koje udruga provodi. U dvije godine rada u Udruzi doprinijela je razvoju društvenog i javnog zagovaranja za potrebama djece s razvojnim teškoćama i implementacijom različitih oblika zagovaranja koji odgovaraju na potrebe modernog načina života. Odmaknuli smo se od klasičnog oblika zagovaranja i usmjerili se na postizanje društvene jednakosti kroz implementaciju različitih aktivnosti i sadržaja za djecu s razvojnim teškoćama u njihovu zajednicu, poput komunikacijskih ploča na javnim površinama i u zdravstvenom, odgojno - obrazovnom i kulturno-umjetničkom sustavu, ali i izradi različitih softvera za pametne uređaje. Nadalje, zaposlenica je i Koordinatorica volontera te je doprinijela i razvoju volonterskih programa Udruge, a što je u konačnici rezultiralo i povećanjem broja aktivnih volontera te održavanjem inkluzivno-podržane volonterske akcije u 2023. godini.

Melita Seršić – administratorica

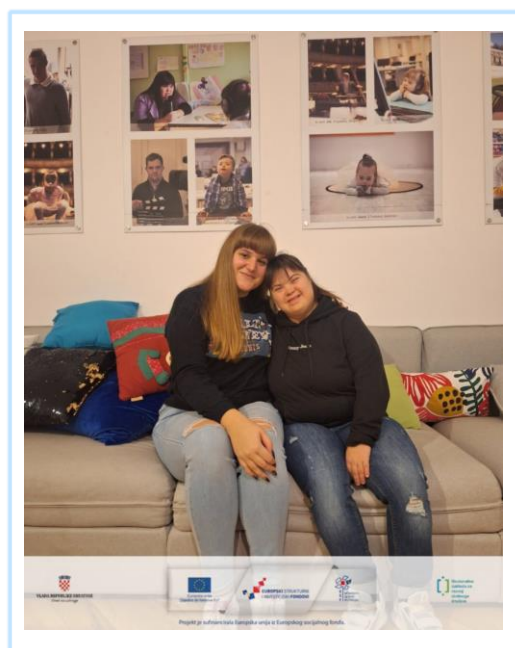
Zaposlena na nepuno radno vrijeme na radnom mjestu administratorice kroz provedbu projekta „Pametna udruga – pokretač promjena u zajednici“ financiranim iz Europskog socijalnog fonda, zadužena je za provedbu različitih aktivnosti na projektu. Nakon devet mjeseci rada, djelatnica je podnijela Zahtjev za prekidom radnog odnosa radi zaposlenja na novom radnom mjestu te je na njeno radno mjesto zaposlena Dolores Šverko, koja je preuzela sve dužnosti i obaveze na programu.

Dolores Šverko – administratorica

Nakon početka rada nove djelatnice ubrzo smo prepoznali njezinu izuzetnu motiviranost, spremnost na rad, proaktivnost i posvećenost zadacima. Uslijed njezine angažiranosti i na drugim projektima/programima koje udruga provodi te povećanja obujma posla, povećano je i radno vrijeme nove djelatnice s nepunog na puno. Ova promjena odražava njezinu izuzetnu posvećenost i doprinos unapređenju naših aktivnosti. Djelatnica je zaposlena na radnom mjestu administratorice Udruge, zadužena je za provedbu različitih aktivnosti koje uključuju organizaciju i održavanje različitih radionica za djecu i roditelje, svakodnevnu korespondenciju s roditeljima i korisnicima te komunikaciju s partnerskim i suradničkim organizacijama i izvoditeljima na projektima, kao i administrativne poslove u udruzi.

2.4. Volonteri

Volonteri su prava snaga koja čini našu zajednicu posebnom. Njihov entuzijizam, rad i dobro srce doprinose šarenilu života oko nas. Bez njih bi naša svakodnevica bila siromašnija, a mnogi projekti jednostavno ne bi imali istu čar. Oni su ti ljudi koji bez puno buke čine velike stvari. Radeći iz sjene, pružaju podršku u svim našim aktivnostima, a njihova predanost dodaje boju svakodnevici, čineći je toplijom i ljepšom. Kada bi izbacili volontere iz jednadžbe, radna atmosfera bila bi nepotpuna. Njihov doprinos nije samo u pomaganju, već i u stvaranju opuštene atmosfere među kolegama i zajednici. Bez njih bi mnogi naši programi ostali samo lijepa ideja. Njihova dobra volja, empatija i spremnost na akciju čine da se osjećamo kao povezana zajednica. Oni su živi dokaz da male geste ljubaznosti mogu stvoriti velike promjene. Ukratko, volonteri nisu samo radna snaga, već i ljudi koji svojim prisustvom čine svijet ljepšim mjestom, a svojim doprinosom nas redovno podsjećaju na to kako zajedničkim snagama gradimo bolju budućnost. U 2023. godini, Udruzi se pridružilo 71 predanih volontera koji su ukupno odradili 170 volonterskih sati. Njihov doprinos posebno je bio značajan u radu s djecom i osobama s poremećajem iz spektra autizma i Down sindromom, kroz različite aktivnosti kao što su radno-okupacijske, likovno-terapijske i senzorno-integrativne radionice. Također su sudjelovali u hobističkim radionicama namijenjenim roditeljima. Jedan od istaknutih trenutaka volonterskog angažmana bila je inkluzivno-podržana volonterska akcija postavljanja prve komunikacijske ploče za potpomognutu komunikaciju na dječjem igralištu u Rijeci. Ovom prilikom, djeca do 15 godina su se aktivno uključila kao volonteri, dok su građani podržali organizaciju i provedbu manifestacije. Volonterski duh također se očitovao u brojnim drugim aktivnostima tijekom 2023. godine, uključujući likovnu obradu edukativnih slikovnica za djecu, lektoriranje promotivnih i edukativnih materijala udruge, te redovito održavanje prostora udruge. Nesebična predanost volontera doprinijela je raznovrsnosti i uspješnosti provedenih programa, čineći našu organizaciju još snažnijom i povezanom sa zajednicom.

Slika 1: Volontiranjem se stvaraju i nova prijateljstva

3. Aktivnosti Udruge kroz 2023. godinu

3.1. Zagovaračke aktivnosti i utjecaj na javne politike

Udruga je važan dionik lokalne zajednice u kojoj aktivno sudjeluje u kreiranju politika i prioriteta osoba s invaliditetom. Udruga je svojim dugogodišnjim zalaganjem redovito uključena u kreiranje planova razvoja socijalnih usluga na području Primorsko-goranske županije.

Udruga, to jest Predsjednica kao predstavnica Udruge, članica je Savjeta za socijalnu skrb Primorsko-goranske županije na kojima dolazi do planiranja i kreiranja Socijalnog plana i Akcijskog plana socijalnih usluga. Tim putem se omogućuje ukazivanje na potrebe djece i osoba s autizmom i njihovih obitelji. Također smo u Gradu Rijeci od samog osnutka Projekta „Rijeka zdravi grad“ uključeni s drugim srodnim udrugama putem kojega rješavamo problematiku osoba s invaliditetom na području Grada Rijeke. Rad udruge dobro je poznat lokalnoj i regionalnoj samoupravi, koji nas kontinuirano podržavaju u našim aktivnostima jer smo svojim radom stvorili ugled u zajednici. Najbolji pokazatelj utjecaja Udruge na društvo i lokalnu zajednicu jest aktivno sudjelovanje Predsjednice udruge na različitim skupovima i događanjima koji se tiču definiranja politike osoba s invaliditetom u lokalnoj zajednici od strane Grada Rijeke, Primorsko-goranske županije i ostalih institucija. Zahvaljujući aktivnom zagovaranju i ukazivanjem na problematiku koju Udruga provodi unutar svoga programskog područja djelovanja, Grad Rijeka i PGŽ su kao prioritet u zdravstveni i socijalni plan ugradili program rane intervencije i skrbi o odraslima iznad 21. godine života te ne odustajemo od plana otvaranja Centra podrške rane intervencije i zapošljavanja četiri osobe, a kao aktivni sudionik Projekta „Rijeka zdravi grad“ kontinuirano radimo na razvoju usluga rane intervencije. Lokalna i regionalna samouprava podržavaju provedbu programa Rane intervencije kroz partnerstvo od strane Grada Rijeke, te sufinanciranjem programskih aktivnosti u 2022. i 2023. godini od strane Upravnog odjela za zdravstvo Primorsko-goranske županije, kao i Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu zaštitu i unapređenje kvalitete života Grada Rijeke. Na ovaj način lokalna i regionalna samouprava direktno utječu na širenje mreže usluga i ukazujući na nove potrebe u zastupanju djece/osoba s teškoćama, ali i podržavaju suradnju lokalnih organizacija civilnoga društva s lokalnom i regionalnom samoupravom. Lidija Penko predsjednica Udruge, a ujedno i predsjednica SUZAH-a zahvaljujući svom iskustvu i djelovanju kroz duge godine borbe za sustavna rješenja, svojim djelovanjem u svojstvu člana raznih radnih skupina ojačala je svoje zagovaračke kompetencije za daljnju borbu u cilju ostvarivanja i dostupnosti prava i usluga za osobe s autizmom i njihove obitelji, a čime je ujedno visoko podigla ugled organizacija kojima je na čelu. Svojim dugogodišnjim radom u funkciji predsjednice Udruge Rijeka izborila se za sustavna rješenja u lokalnoj zajednici za osobe s autizmom (vrtić, CZA, inkluzija, odrasli) i već tada stekla ugled zagovarača, a što je nastavila kada je postala i predsjednica SUZAH-a na čelu kojega je svojim djelovanjem ušla u radna tijela za izmjenu i donošenje zakona. Istakli bi da je inicijator rješavanja sustavne dijagnostike i rane intervencije autizma, a u zahvaljujući toj inicijativi osnovana je i

Radna skupina za ranu intervenciju u djetinjstvu, čiji je član. U proteklom periodu predsjednica naše Udruge ujedno i predsjednica SUZAH-a, djelovala je kao aktivni član Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, a također je i članica sljedećih radnih skupina:

- za izradu i donošenje izmjena Zakona o socijalnoj skrbi
- za donošenje Zakona o osobnim asistentima
- za donošenje Zakona o inkluzivnom dodatku
- član je uže radne skupine za ranu intervenciju u djetinjstvu
- član je Povjerenstva ravnopravnosti spolova Primorsko-goranske županije

Predsjednica udruge na sastancima s resornim Ministarstvima i u Povjerenstvu Vlade RH za osobe s invaliditetom ističe koncept sustavne skrbi za osobe s autizmom, u kojem Rijeka ima veliku ulogu.

U protekloj godini, odmaknuli smo se od klasičnog oblika zagovaranja i usmjerili se na postizanje društvene jednakosti kroz implementaciju različitih aktivnosti i sadržaja za djecu s razvojnim teškoćama u njihovu zajednicu, poput komunikacijskih ploča za potpomognutu komunikaciju. Udruga je 15.9.2023. godine postavila prvu komunikacijsku ploču za potpomognutu komunikaciju u gradu Rijeci, a ista se nalazi na dječjem igralištu „Potok“. Nakon nje uslijedilo je i postavljanje drugih ploča i to na raznim lokalitetima u Gradu:

- Dječje igralište Giordano Bruno
- Senzorni park Centra za autizam Rijeka
- Unutar odgojno-obrazovnih ustanova (Osnovna škola Centar i Centar za autizam Rijeka)
- Unutar kulturno-umjetničke ustanove Gradskog kazališta lutaka Rijeka

Grad Rijeka oduvijek je poznat kao multikulturalno središte i Grad koji prihvaća različitosti. Naš cilj je održavanje tog statusa i izgradnja inkluzivnijeg društva te promicanje razumijevanja u specifičnostima djece i osoba iz autističnog spektra među njihovim vršnjacima i članovima njihove obitelji unutar lokalne zajednice kojoj pripadaju. Promicanje i prihvaćanje različitosti, kao i zagovaranje za jednaka prava pacijenata unutar zdravstvenog sustava, još jedan je oblik društvenog zagovaranja na kojem smo intenzivno radili protekle godine, a nastavljamo i u idućoj. Provedbom projekta „I ja želim reći gdje me boli“ oformljena je radna skupina stručnjaka koja je u protekloj godini intenzivno radila na izradi modela komunikacijskih knjižica za zdravstvene djelatnike, koji služe prilikom pregleda pacijenata, kao i komunikacijskih ploča za ordinacije i bolnice te izradi softvera za interaktivne panele. Distribucija samih materijala i njihova implementacija unutar zdravstvenog sustava i među zdravstvenim osobljem KBC-a Rijeka planirana je u 2024. godini. Smatramo da smo veliki doprinos društvenom razvoju dali, i to još uvijek činimo, a činit ćemo i dalje, provedbom programa "Rana intervencija u djece s poremećajem iz spektra autizma putem sustava mobilne službe u lokalnoj zajednici" koji je odobren i financiran od strane MROSP-a. Program se u Udruzi provodi od 2008. god. kao jednogodišnji projekt, a od 2011. - 2014. kao prvi trogodišnji program, koji se kontinuirano nastavlja. Zahvaljujući pravovremenim uključivanjem u programske aktivnosti doprinosi se rastu

i razvoju vještina kod djece s autizmom i uključivanje u vršnjačke predškolske programe. Na taj se način preveniraju moguće teškoće u razumijevanju, prihvaćanju i odgoju djece te funkcioniranju u široj lokalnoj zajednici. Korisnici uključeni u ranu intervenciju osposobljavaju se za usvajanje vještina ponašanja tipičnih za redovnu populaciju i održavanje najveće moguće neovisnosti, te njihovu integraciju u svakodnevni život. Važnost provođenja programa očituje se i u povezivanju te međusektorskoj suradnji institucija različitog programskog područja, odnosno suradnji svih čimbenika u lokalnoj zajednici što uključuje suradnju i umrežavanje odgojno - obrazovnih ustanove i ustanova koje pružaju zdravstvene i socijalne usluge poput Centra za autizam Rijeka, KBC-a Kantrida, Centra za socijalnu skrb Rijeka te DV-a Rijeka u cilju pravovremene pomoći i podrške obiteljima s djecom s autizmom. Program je izuzetno važan jer, nažalost, još uvijek programi rane intervencije nisu sustavno riješeni kako na području PGŽ-a, tako ni na području cijele RH. Stoga, program predstavlja vrlo važnu prijelaznu fazu dok se rana intervencija ne postavi u sustav i bude svima dostupna.

Ove smo godine obilježavanje Svjetskog dana autizma proveli tradicionalno na gradskom Korzu, gdje smo uz djecu i osobe iz autističnog spektra, članove obitelji, građane, predstavnike drugih organizacije te predstavnike područne i regionalne samouprave organizirali puštanje plavih balona točno u 12:00 h, a Grad Rijeka je na naš zahtjev 2.4.2023. godine, osvijetlio plavim svjetlima dio znamenitosti Grada i time se priključio svjetskim metropolama koje na ovaj način iskazuju potporu osobama s autizmom.

Slika 2: Postavljanje prve komunikacijske ploče za potpomognutu komunikaciju u gradu Rijeci – Dječje igralište „Potok“ 15.9.2023.

Slika 3: Predsjednica Udruge, Lidija Penko u svojstvu članice Povjerenstva za osobe s invaliditetom na svečanoj Sjednici povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom

3.2. Jačanje kapaciteta zaposlenika i unaprjeđenje organizacijskog razvoja

Tijekom 2023. godine djelatnice Udruge prisustvovala su brojnim edukacijama, predavanjima, konferencijama i okruglim stolovima u svrhu jačanja kapaciteta zaposlenika i unaprjeđenja organizacijskog razvoja. Projektni menadžment, izrada web stranica, upravljanje kvalitetom unutar organizacija civilnoga društva, održivi razvoj pristupačnog turizma, univerzalni dizajn, treninzi za organizatore volonterskih programa, vještine javnog zagovaranja, spolna edukacija kod osoba s poremećajima iz spektra autizma samo su neke od tema edukativnih radionica kojima su djelatnice prisustvovala. Nadalje, kroz provedbu aktivnosti unutar projekta „Retrovizor“ financiranim od strane ACF fonda u Hrvatskoj djelatnice organizacije su u suradnji s nastavnicima OŠ Centar i Centrom za autizam Rijeka provele 7 edukacija učenika kroz tematske cjeline:

- „Što je to civilno u društvu“
- „Različiti i jednaki“
- „Informirani smo, aktivni i odgovorni“
- „Dijelimo volontirajući“

U provedbi tematskih područja na nastavnim predmetima građanskog odgoja unutar obrazovnih ustanova obuhvaćeno je 39 učenika u svrhu aktivacije mladih u području osvještavanja, senzibilizacije i prepoznavanju potreba u rješavanju problematika ranjivih i marginaliziranih skupina, volontiranja, javnih zagovaranja i aktivnog građanstva. Implementacijom projektnih aktivnosti u školski i nastavni program putem građanskog odgoja, učenici su imali priliku razvijati svoje građanske vještine, a kroz praktične primjere i stvarne aktivnosti poput biranja pozicija za postavljanje ploča, osmišljavanja volonterskih pozicija, organizaciju i izvedbu javnog nastupa i podržano-inkluzivne volonterske akcije te volontiranja na istoj, kao pripremu i davanje izjava za medije dobili su priliku biti glavni aktivisti i protagonisti za promjene i potrebe ranjivih skupina u svojoj lokalnoj zajednici.

Također, kroz provedbu projekta „Pametna udruga pokretač promjena u zajednici“ financiranim od strane Europskog socijalnog fonda organizirali smo i uspješno proveli 11 psihosocijalnih radionica za roditelje te 41 radionicu socijalnog uključivanja za djecu i osobe s raznim teškoćama. Organizacijom i provedbom ovakvih aktivnosti za naše korisnike, utječemo ne samo na dobrobit naših korisnika, već indirektno utječemo i na razvoj kapaciteta zaposlenika organizacije i unaprjeđujemo organizacijski razvoj same udruge.

Apliciranjem na sve veći broj otvorenih natječaja i javnih poziva te dobivanjem sve većeg broja programa/projekata, Udruga doprinosi stvaranju pozitivnog okruženja za povećanje broja radnog tima i zapošljavanju novih osoba u provedbi aktivnosti, što uvelike utječe na daljnji organizacijski razvoj kako same organizacije, tako i prioritetnih područja koje svojim aktivnostima i djelatnostima može obuhvatiti.

3.3. Sastanci članova i Skupština Udruge

Sastanci članova udruge održavaju se svaki drugi utorak u mjesecu u 17:30 h u prostoru Udruge, ali nerijetko i putem zoom platforme kako bi se članovima omogućila fleksibilnost u prisustvovanju istima.

29.12.2023. održana je Redovna Skupština Udruge na kojoj su usvojeni Godišnji izvještaj o radu za 2023. godinu te Operativni i Financijski plan za 2024. godinu.

3.4. Mediji

- [Osobama s autizmom i Down sindromom omogućeno učenje novih vještina zahvaljujući ovom projektu - Novi list](#)
- [Associazione intelligente, motore di cambiamenti \(lavoce.hr\)](#)
- [Na svjetski dan svjesnosti o autizmu riječke znamenitosti u plavom – Kanal Ri \(kanal-ri.hr\)](#)
- [Svjetski dan autizma obilježen puštanjem plavih balona na Korzu – Grad Rijeka](#)
- [Rijeka obilježava Dan svjesnosti o autizmu, u ponedjeljak se na Korzu puštaju plavi baloni - Novi list](#)
- [Na Korzu puštanjem plavih balona obilježen Svjetski dan autizma | Riportal \(net.hr\)](#)
- [Tradicionalnim puštanjem plavih balona obilježen Svjetski dan svjesnosti o autizmu | Primorsko-goranska županija \(pgz.hr\)](#)
- [Na Korzu obilježen Svjetski dan svjesnosti o autizmu \(youtube.com\)](#)
- [Rijeka zdravlja \(05.04.2023.\) – autizam \(youtube.com\)](#)
- [U Rijeci postavljena prva ploča kojom će se olakšati komunikacija osobama s teškoćama u razvoju \(youtube.com\)](#)
- [Sudjelovanje u emisiji "Učionica" @kanalri7051 20.09.2023. \(youtube.com\)](#)
- [U Osnovnoj školi Centar postavljena komunikacijska ploča za potpomognutu komunikaciju – Grad Rijeka](#)
- [STUDENI-PROSINAC 2023 | ZZJZPGŽ \(zzjzpgz.hr\)](#)
- [Sudjelovanje u emisiji Dobro jutro Hrvatska 23.01.2024. \(youtube.com\)](#)
- [Fiume. Acquisire le regole di comportamento in modo divertente \(lavoce.hr\)](#)
- [GKL Rijeka postavili komunikacijsku ploču za djecu s jezično-govornim teškoćama - HRT](#)
- [U atriju Gradskog kazališta lutaka postavljena komunikacijska ploča za djecu s jezično-govornim teškoćama - Novi list](#)

4. Programi i projekti

Kroz implementaciju 13 projekata tijekom 2023. godine, naša udruga je usmjerena na stvaranje autism friendly lokalne zajednice. To postizemo putem raznolikih aktivnosti koje uključuju edukaciju, podršku, promicanje inkluzivnosti te osiguravanje pristupačnosti. Naš krajnji cilj je stvoriti okruženje u kojem su osobe s autizmom uključene i podržane u svim segmentima života, a to postizemo suradnjom s lokalnim partnerima i institucijama te osnaživanjem svih članova zajednice za prihvaćanje i razumijevanje različitosti.

4.1. Programi

4.1.1. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Treća godina provedbe programa "Rana intervencija u djece s poremećajem iz autističnog spektra putem sustava mobilne službe u lokalnoj zajednici" za period 2020.-2023. godine – odobren u godišnjem iznosu od 280.000,00 kn / 37.162,38 €. U svibnju 2022. godine uspješno smo realizirali treću i zadnju godinu provedbe trogodišnjeg programa Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pod voditeljstvom Ivanke Pejić, mag. pedagogije i defektologije, sveuč. spec. rane intervencije u eduk. rehab. Treća godina navedenog programa trajala je od 01.06.2022. do 31.05.2023. te je uključeno ukupno 38 korisnika. Provedba programa rane intervencije rezultirala je ostvarenjem boljeg nivoa funkcioniranja djeteta u životnim obiteljskim situacijama, jačanjem roditeljskih kapaciteta, roditeljskim razumijevanjem razvojnih potreba i poteškoća djeteta, zatim poboljšanjem komunikacijskih sposobnosti djeteta, razumijevanje članova obitelji i jačanje bratskih/sestrinskih kapaciteta, bolja motorička koordinacija, kretanje i savladavanje/korištenje sportskih rekvizita te informiranost roditelja o pravima iz sustava socijalne i mirovinske skrbi. Osnovni cilj programa je organizacija sustava rane intervencije kroz razvoj mobilnih službi u lokalnoj zajednici tj. Primorsko-goranskoj županiji: skrining, rana detekcija djece s autizmom tj. uočavanja teškoća od strane roditelja, pedijatar i stručnog tima pri KBC-u Kantrida, te edukacijsko-rehabilitacijski postupci - intervencija, govorno-jezična terapija, kineziološka terapija za djecu do 4. god. života, likovna radionica za braću i sestre kao i pružanje psihološke podrške i pomoći obiteljima. Svrha programa rane intervencije jest

osposobiti korisnika za uključivanje u predškolske odgojno - obrazovne programe i redovan osnovnoškolski sustav te naposljetku njihovo aktivno uključivanje u život zajednice. Također pridonosi i umrežavanju te boljoj povezanosti s drugim udrugama kao i prenošenje znanja na srodne udruge u svom području djelovanja. Program se provodi uz podršku i suradnju svih čimbenika u lokalnoj zajednici što uključuje suradnju i umrežavanje odgojno - obrazovnih ustanova i ustanova koje pružaju zdravstvene i socijalne usluge poput Centra za autizam Rijeka, KBC-a Kantrida, Centra za socijalnu skrb Rijeka te Dječjih vrtića Rijeka u cilju pravovremene pomoći i podrške obiteljima s djecom s autizmom. Program je izuzetno važan jer, nažalost, još uvijek programi rane intervencije nisu sustavno riješeni kako na području Primorsko-goranske županije tako ni na području cijele Republike Hrvatske. Stoga program predstavlja vrlo važnu prijelaznu fazu dok se rana intervencija ne postavi u sustav i bude svima dostupna. Program pruža podršku i pomoć roditeljima i djeci (do 4. godine života) kroz savjetovanja o njihovim pravima od strane socijalne radnice, ali i struke kroz psihološko savjetovanje kao i kroz edukacijsko-rehabilitacijske postupke koje provode stručni suradnici s korisnicima uključenim u program. Na taj način preveniraju se moguće teškoće u razumijevanju, prihvaćanju i odgoju djece te funkcioniranju u široj lokalnoj zajednici. Korisnici uključeni u ranu intervenciju osposobljavaju se za usvajanje vještina ponašanja tipičnih za redovnu populaciju i održavanje najveće moguće neovisnosti, te njihovo uključivanje tj. integraciju u svakodnevni život. Zbog nedostatka sustavnog provođenja rane intervencije u odgojno - obrazovnim, zdravstvenim ustanovama i ustanovama socijalne skrbi i dalje ostaje (društvena) potreba za nastavkom provođenja ovog programa. U 2023. godini Ugovoren je i novi trogodišnji ciklus provedbe programa na period 2023.-2026. godine u iznosu od 25.000,00 € za svaku godinu provedbe. Za razliku od svojih prethodnika, voditeljica ovog trogodišnjeg ciklusa je Nevia Krupljanin, dok su partneri KBC Rijeka, Grad Rijeka i Centar za socijalnu skrb Rijeka. Ovaj program već je peti puta odobren kao trogodišnji program (za razdoblje od 2023.-2026., 2020.-2023., 2017.-2020., 2014.-2017., te za razdoblje od 2011. - 2014.) i jednom kao jednogodišnji projekt 2008. god.

4.1.2. Ministarstvo zdravstva

U studenom 2023.godine završena je provedba prve i započeta provedba druge godine trogodišnjeg programa „I ja želim reći gdje me boli“ odobrenom u iznosu od 13.965,75 € za

svaku godinu provedbe. Program objedinjuje ključne aktivnosti zagovaranja prava pacijenata u izgradnji i modernizaciji novih sustava i rješenja u brizi pacijenata s razvojnim teškoćama u svrhu omogućavanja jednakih prava prilikom zdravstvenih intervencija, a glavni cilj programa je promicanje i zaštita prava djece i osoba s razvojnim teškoćama unutar zdravstvenog sustava i jačanje kapaciteta zdravstvenog osoblja kroz edukacije za primjenu alata asistivne tehnologije u svakodnevnom radu, te širenje njene dostupnosti. Program se provodi u partnerstvu s Kliničkim bolničkim centrom Rijeka, Domom zdravlja Primorsko-goranske županije i Centrom za autizam Rijeka te u suradnji s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom Zagreb i Fakultetom elektrotehnike i računarstva, Zagreb. Unutar prve godine provedbe formirana je radna skupina od sedam glavnih članova, unutar partnerskih organizacija i suradnica izvedbi programa.

Cilj formiranja radne skupine je osigurati raznolike perspektive, znanja i iskustva kako bi se postigla sveobuhvatna i kvalitetna izrada programa, vodiča i protokola za AAK, a sastavljena je od stručnjaka iz različitih relevantnih područja, uključujući zdravstvene djelatnike, edukatore, terapeute, tehnologe i predstavnike roditeljskih organizacija. Provedene su fokus skupine s roditeljima djece s razvojnim teškoćama, svih dobnih skupina. Prepoznamo važnost uključivanja roditelja djece s razvojnim teškoćama u proces razvoja programa asistivne tehnologije. Razumijemo da roditelji imaju jedinstvena iskustva i perspektive te da su ključni partneri u pružanju podrške djeci s poteškoćama u razvoju. Kao rezultat toga, na radno-kordinacijskim sastancima dogovoreno je održavanje dodatnih fokus skupina s roditeljima mlađe djece s razvojnim teškoćama u Rijeci. Iako je projektnim prijedlogom predviđeno održavanje samo fokus skupina roditelja u Zagrebu, ove dodatne fokus skupine namijenjene su pružanju boljeg obuhvata roditelja mlađe djece s razvojnim teškoćama, ali i odgovora na pitanja koja su se odnosila na zdravstvene preglede njihove djece u različitim dijelovima Hrvatske te na koji način asistivna tehnologija tu može pomoći. Na temelju rezultata prikupljenih u sklopu održanih fokus skupina s roditeljima, kao i ispitivanja potreba među zdravstvenim djelatnicima, članovi radne skupine su na radno- koordinacijskim sastancima dogovorili vizuale za izradu komunikacijskih knjižica s vodičem za zdravstvene djelatnike i komunikacijskih ploča/plakata za čekaonice, a koji će biti podijeljeni među zdravstvenim djelatnicima u sklopu održavanja edukacija za zdravstvene djelatnike o korištenju AAK u svome radu, što je planirano za drugu godinu provedbe programa, odnosno 2024. godinu.

4.1.3. Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade Primorsko - goranske županije

Program „Mali i veliki kreativci“ provodi se u periodu 2023.-2024. g. u suradnji s Odjelom za autizam pri Centru za rehabilitaciju Rijeka i Centrom za autizam Rijeka te je financiran u iznosu od 2.400,00 € za svaku godinu provedbe. Opći cilj programa je međusektorska suradnja i obiteljski doprinos u senzibilizaciji, destigmatizaciji i informiranju šire lokalne i društvene zajednice o specifičnostima poremećaja iz spektra autizma te mogućnostima osoba s autizmom putem promocije i izložbe radova korisnika, kao stvaranje uvjeta za socijalnu i društvenu jednakost i poboljšanje življenja osoba s poremećajem iz spektra autizma i njihovih obitelji s područja Primorsko - goranske županije. Aktivnosti se provode kroz provedbu radno-okupacijskih radionica unutar Odjela za autizam pri Centru za rehabilitaciju Rijeka i likovno-terapijskih radionica unutar Centra za autizam Rijeka gdje na našim radionicama nastaju brojni predmeti iz mašte, kojima potom damo uporabnu vrijednost tako da dječje kreacije uključujemo u izradu različitih uporabnih predmeta, a koji su se kroz godine pokazali kao najbolji opipljivi rezultat rada. Likovni sadržaj s detaljima rada djece apliciramo na tkaninu koja se koristiti za izradu krpenih rukotvorina s uporabnom funkcijom (npr. torbe, neseseri, novčanici i sl.). Kreacije i radove svojih članova Udruga kontinuirano koristi u promoviranju prava osoba iz autističnog spektra. Od ove godine uveli smo i novinu te smo zamolili djecu i roditelje da nam nacrtaju njihove „prijatelje“ iz mašte. Djeca su stvarala crteže svojih heroja, likova iz crtića, likova iz mašte ili igračaka, po čijem je uzoru Udruga izrađivala njihove krpene verzije. Baš poput njihovih autora, izrađene "igračke" su bile originalan i nesvakidašnji produkt ovog projekta. Cilj naših "zadaća" u kreiranju igračaka bio je potaknuti maštu i povesti djecu u njihov vlastiti svijet. Igranje uloga nije bilo samo zabava, već i učenje, a izmišljanje novih identiteta pomagalo je djeci u razvoju društvenih vještina. Dok je izbor materijala koji se koristio prilikom izrade bio prepušten roditeljima, s obzirom na senzoričku osjetljivost njihove djece. To je stavilo završnu točku u provedbi radionica unutar kućne atmosfere. Putem ovoga programa, također smo i financirali dio izrade kalendara za 2024. g. s radovima naših malih i velikih pod nazivom „I'm artistic not autistic“.

Slika 4 Kreacije djece oživljene kroz kreativne radionice Udruge

4.2. Projekti

4.2.1. Active citizen fund Hrvatska

U rujnu 2023.godine završila je provedba projekta „Retrovizor – osobe s teškoćama u razvoju su bliže nego što se čine“ odobrenom u iznosu od 14.999,59 €. Projekt se provodio u partnerstvu s Osnovnom školom Centar i Centrom za autizam Rijeka, a provedba aktivnosti projekta objedinila je edukacije djece iz redovnog školskog programa u svrhu senzibilizacije i integracije svojih vršnjaka s razvojnim teškoćama te javna zagovaranja za socijalnu pravdu i inkluziju ranjivih skupina od strane djece. Ovim projektom napravili smo iskorak u društvenoj uključenosti djece i osoba s razvojnim teškoćama/invaliditetima u svakodnevnom životu i modularnim pristupom, a koristeći se alatima građanskog odgoja dodatno aktivirali mlade za društvenu participaciju u lokalnoj zajednici kojoj pripadaju. Povezivanjem korisničkih skupina (djece s teškoćama i onima bez teškoća) u provedbi zajedničkih aktivnosti radilo se na razvoj osjećaja pripadnosti, povezanosti i korisnosti, dok je poticanje emocionalnog i socijalnog rasta i razvoja djece doprinijelo razvoju društvenog kapitala zajednice. U svrhu senzibilizacije lokalne zajednice i socijalne pravde ranjivih skupina, djeca bez teškoća u razvoju su uz mentorstvo nastavnika i provoditelja projekta napravili istraživanje i mapiranje potreba za komunikacijskim pločama te pomogli u instalaciji prvih takvih u Primorsko-goranskoj županiji, a unutar svojih obrazovnih ustanova i na javnim površinama. U sklopu 7 edukacija učenika kroz tematske cjeline: "Što je to civilno u društvu", "Različiti i jednaki", "Informirani smo, aktivni i odgovorni", te "Dijelimo volontirajući" obuhvaćeno je 39 učenika redovnih i inkluzivnih programa Osnovnih škola. Provedbom ovih tematskih područja unutar nastavnih predmeta građanskog odgoja u obrazovnim ustanovama, mladi su poticani na sudjelovanje u osvještavanju, senzibilizaciji i prepoznavanju potreba u rješavanju problema ranjivih i marginaliziranih skupina, volontiranja, javnog zagovaranja i aktivnog građanstva. Kroz implementaciju projektnih aktivnosti u školski i nastavni program putem građanskog odgoja, učenici su imali priliku razvijati svoje građanske vještine. U svrhu senzibilizacije i upoznavanja s različitostima, djeca iz redovnih škola su u sklopu izvannastavnih aktivnosti posjetila Centar za autizam Rijeka te iz prve ruke doživjela kako izgleda školski dan njihovih vršnjaka. Ovaj posjet pružio im je vrijedan uvid u svakodnevne izazove i potrebe djece s autizmom, potičući tako razumijevanje i empatiju prema različitostima u njihovoj lokalnoj zajednici. Kroz praktične primjere i stvarne

aktivnosti poput biranja pozicija za postavljanje ploča, osmišljavanja volonterskih pozicija, organizacije i izvedbe javnih nastupa te podržano-inkluzivnih volonterskih akcija, te volontiranja na istima, kao i pripremu i davanje izjava za medije, učenici su dobili priliku biti glavni aktivisti i protagonisti za promjene i potrebe ranjivih skupina u svojoj lokalnoj zajednici. Provedbom aktivnosti postavljene su i prve komunikacijske ploče za potpomognutu komunikaciju na javnim površinama i odgojno obrazovnim ustanovama u gradu Rijeci i to:

- na javnim površinama:
  - Dječje igralište „J. Završnika“ Potok 15.09.2023.
  - Dječje igralište „Giordano Bruno“ 13.10.2023.
  - Senzorni park Centra za autizam Rijeka 29.9.2023.
- unutar odgojno obrazovnih ustanova:
  - Osnovna škola Centar 27.09.2023.
  - Centar za autizam Rijeka 29.09.2023.

Slika 5 Dječje igralište „J. Završnika“ Potok 15.09.2023.

Slika 6 Centar za autizam Rijeka 29.09.2023.

Slika 7 Osnovna škola Centar 27.09.2023.

Slika 9 Senzorni park Centra za autizam Rijeka 29.09.2023.

Slika 8 Dječje igralište Giordano Bruno 13.10.2023.

4.2.2. Primorsko – goranska županija

Tijekom 2023. godine Udruga je provela jedan projekt i jednu manifestaciju financiranu od strane Primorsko-goranske županije u ukupnom iznosu od 7.500,00 €:

4.2.2.1. Upravni odjel za zdravstvo Primorsko – goranske županije

Projekt „Program rane intervencije za djecu sa sumnjom i/ili dg. poremećaja iz spektra autizma“ je proveden u suradnji s Centrom za autizam Rijeka u iznosu od 7.000,00 € te je po svojoj naravi ovaj projekt sufinanciranje Programa Rane intervencije koji se u Udruzi sustavno provodi od 2008. godine. Kroz projektne aktivnosti obuhvaćeno je 17 korisnika te su odrađena predviđena tematska predavanja za roditelje uz vršnjačke radionice za male korisnike programa u kojima su individualno usvajane komunikacijske vještine uvježbavane u malim grupama kroz sportske aktivnosti. Provedena je i procjena djece uključene u program te odrađeni individualni edukacijsko-rehabilitacijski postupci. Time se osigurala sustavna podrška i pomoć roditeljima i obitelji kako bi djeca s poremećajem iz autističnog spektra mogla rasti i razvijati se u sigurnom i stabilnom okruženju razumijevanja i poštovanja. Edukacijama se osnažilo korisnike (roditelje) o specifičnostima djece, načinima podrške i pomoći u razvoju komunikacijskih i socijalnih vještina za aktivno uključivanje u društvenu zajednicu.

4.2.2.2. Financiranje manifestacija

Obilježavanje Svjetskog dana svjesnosti o autizmu financirano je kroz Javni poziv za dodjelu sredstava za pokroviteljstva, financiranje manifestacija i drugih događanja koje su od općeg značaja za Primorsko-goransku županiju u 2023. godini u iznosu od 500,00 €. Svake godine 02. travnja, obilježava se Svjetski dan svjesnosti o autizmu. Dan se obilježava u svrhu osvještavanja zajednice o specifičnostima i potrebama osoba s poremećajem iz spektra autizma. Ove godine članovi i djelatnici Udruge obilježili su ga 03.04. kada je održano tradicionalno puštanje simboličnih plavih balona na Korzu. Uz to održalo se i predstavljanje aktivnosti te rada Udruge na štandu na Korzu, gdje su prezentirani radovi korisnika i informativni materijal za sve posjetitelje. Na taj način Udruga se predstavila lokalnom stanovništvu i nastavila promicati svijest nedovoljno informirane javnosti o autizmu. U dogovoru s ostalim Udrugama u Republici Hrvatskoj, koje su također obilježile Svj.dan autizma u svojim gradovima, dogovoren je moto ovogodišnjeg obilježavanja „Doktore i ja vas trebam“ koji smo kao članice Saveza udruga za

autizam Hrvatske željeli istaknuti mentalno zdravlje djece i osoba s autizmom. Kao i svake godine na obilježavanje je pozivan gradonačelnik i predstavnici Primorsko-goranske županije kako bi obilježili Svjetski dan autizma i promicali potrebe i specifičnosti osoba s autizmom. Dok je sam 02.04. bio rezerviran za osvjetljavanje gradskih znamenitosti (fontane, dizalice) u koje koje obilježavaju spektar autizma. Na ovaj način Grad Rijeka kontinuirano pruža potporu djeci i osobama iz autističnog spektra i članovima njihovih obitelji u obilježavanju njihovog dana. Osim navedenog Udruga, Centar za autizam Rijeka i Centar za rehabilitaciju Rijeka izložili su radove svojih korisnika na informativnom štandu na Korzu. Za sve okupljene organizirana je glazbena izvedba Jana i Luke, korisnika iz CZRR-a u pratnji asistenta Roberta na gitari. Centar za autizam Rijeka tog je dana od 9:30-11:30 h u Dječjoj kući održao je niz predavanja pod nazivom «Podržani u različitosti», dok je Centar za rehabilitaciju Rijeka održao dane otvorenih vrata za sve zainteresirane.

4.2.3. Općina Kostrena

Tijekom 2023. godine Udruga je provela dva projekta financirana od strane Upravnog odjela za opće, pravne poslove i lokalnu samoupravu Općine Kostrena u ukupnom iznosu od 9.700,00 €.

4.2.3.1. „Program rane intervencije i re/habilitacijske podrške predškolske djece“

U 2023. godini započinje nastavak provedbe projekta/programa unutar Dječjeg vrtića Zlatna ribica, Kostrena, pod voditeljstvom Ivanke Pejić, mag. def., sveuč. spec. rane intervencije u eduk. rehab. Cilj projekta je što ranija detekcija djeteta s razvojnim odstupanjima, te pravovremeno i sveobuhvatno pružanje stručne edukacijsko- rehabilitacijske pomoći djetetu s uočenim ili/i već utvrđenim odstupanjima kao i psihosocijalne podrške cijeloj obitelji te stručna podrška djelatnika predškolske ustanove koji provode neposredni rad s djetetom u skupini.

4.2.3.2. „Socijalno-pedagoška podrška učenicima OŠ Kostrena“

U 2023. godini započinje nastavak provedbe projekta/programa unutar Osnovne škole Kostrena, pod voditeljstvom Dijane Toljanić, mag.paed.soc. Projektom se vrši utjecaj na obrazovna postignuća i socijalnu uključenost učenika s poteškoćama u učenju i problemima

ponašanja pružanjem usluga socijalnog pedagoga. Rad obuhvaća edukaciju, iskustvene i savjetodavne radionice, socijalno-pedagoški rad, preventivne aktivnosti, savjetodavne aktivnosti za roditelje, učenike, učitelje i djelatnike OŠ Kostrena. Učenicima se pruža socijalno-pedagoška podrška u prevladavanju teškoća učenja i ponašanja, savjetodavni rad roditeljima i učiteljima, sve s ciljem jačanja odgojno-obrazovnog standarda škole i kompetencije uključenih dionika.

4.3. Grad Rijeka

Tijekom 2023. godine Udruga je provela dva projekta financirana od strane Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu zaštitu i unapređenje kvalitete života Grada Rijeke u ukupnom iznosu od 9.000,00 €.

4.3.1. „Kreativni jA!“

Projektni prijedlog „Kreativni jA“ rezultat je dugogodišnjeg angažmana udruge u provedbi različitih projekata. Kroz pažljivu evaluaciju i analizu dosadašnjih aktivnosti, prilagođeni su sadržaj i program ovogodišnjeg projekta kako bi što bolje odgovarali potrebama korisnika. U sklopu projekta, organizirane su promocije i izložbe radova korisnika s ciljem podizanja svijesti u lokalnoj zajednici o osobama s autizmom i njihovim potrebama. Dodatno, provedene su radionice za izradu promotivnih materijala poput privjesaka, bedževa i torbi, koji su korišteni kao alati za edukaciju i osvještavanje javnosti. Kroz uspješnu međusektorsku suradnju s različitim društvenim dionicima, ostvarena je važna podrška u poboljšanju svakodnevnog života osoba s autizmom i njihovih obitelji. Direktni korisnici projekta su bila djeca i osobe s autizmom, dok su neizravni korisnici uključivali roditelje, članove obitelji te širu lokalnu zajednicu. Putem ovoga projekta, također smo i financirali dio izrade kalendara za 2024. g. s radovima naših malih i velikih pod nazivom „I'm artistic not autistic“.

4.3.2. „Inkluzivni program rane intervencije za djecu iz spektra autizma“

Cilj našeg projekta bio je pružiti sustavnu podršku roditeljima i obiteljima djece s poremećajima iz spektra autizma, jačajući njihove kompetencije i podižući kvalitetu života ove socijalno osjetljive skupine. Kroz procjenu djetetovih vještina te primjenu edukacijsko-

rehabilitacijskih postupaka, težili smo podizanju razine djetetovih komunikacijskih i svakodnevnih vještina. Promovirali smo korištenje komunikacijskih alata za potpomognutu komunikaciju i njihovu integraciju u javne prostore kako bi sva djeca s poremećajima jezika i govora imala jednak pristup kulturno-umjetničkim sadržajima. Organizirali smo zajedničke aktivnosti djece urednog razvoja s djecom s autizmom u Gradskom kazalištu lutaka, s ciljem izgradnje inkluzivnijeg društva i poticanja razumijevanja specifičnosti djece s autizmom među vršnjacima i njihovim obiteljima. Postavljanje komunikacijske ploče za djecu s komunikacijskim i jezično-govornim teškoćama u atriju Gradskog kazališta lutaka Rijeka predstavlja važan korak prema inkluzivnom programu rane intervencije za djecu iz spektra autizma. Ova inicijativa naglašava predanost socijalnoj osjetljivosti Gradskog kazališta lutaka, koje je postalo prva kulturno-umjetnička ustanova u Rijeci koja prepoznaje važnost inkluzivnih programa. Komunikacijska ploča, uz prateću društvenu priču dostupnu putem QR koda, nije samo sredstvo olakšavanja komunikacije za djecu s teškoćama, već i koristan alat za sve posjetitelje, podsjećajući ih na pravila ponašanja u kulturnim ustanovama. Kroz implementaciju komunikacijskih alata u javne prostore i organizaciju zajedničkih aktivnosti djece tipičnog razvoja s djecom iz spektra autizma, potiče se integracija i podizanje razine komunikacijskih i svakodnevnih vještina djece.

Slika 10 Pravila ponašanja za posjetitelje Kazališta na kockicama

Slika 11 Postavljanje komunikacijske ploče u GKL Rijeka

Slika 13 Pravila ponašanja za posjetitelje Kazališta na privjescima

Slika 12 QR kod za preuzimanje komunikacijske priče: "Ja u kazalištu"

4.4. Grad Krk i Osnovna škola „Fran Krsto Frankopan“ u Krku

Tijekom 2023. godine Udruga je provela projekt „Podrška učenicima s poteškoćama učenja i problemima ponašanja“ unutar Osnovne škole „Fran Krsto Frankopan“ u Krku i Vrhu. financiranim od strane Grada Krka i same Osnovne škole u ukupnom iznosu od 7.900,00 €. Projektom nastojimo povećati obrazovna postignuća i socijalnu uključenost učenika s poteškoćama u učenju i problemima u ponašanju kroz pružanje usluga socijalnog pedagoga. Aktivnostima su obuhvaćena djeca osnovnoškolskog uzrasta koja imaju prebivalište/boravište na području grada i otok Krka, a u Rješenju o primjerenom obliku školovanja imaju pravo na edukacijsko-rehabilitacijsku pomoć socijalnog pedagoga. Zahvaljujući financijskoj podršci Grada Krka osigurana je podrška za djecu u prvom polugodištu šk. god. 2023./2024. dok je drugo polugodište financirano od strane same Osnovne škole.

4.5. Europski socijalni fond

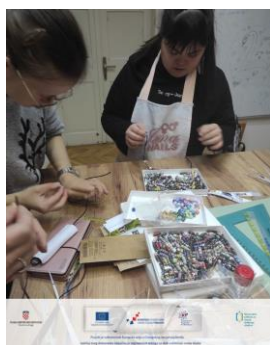
Udruga za skrb autističnih osoba Rijeka, u partnerstvu s Udrugom za sindrom Down – Rijeka 21 i Centrom za rehabilitaciju Rijeka, nositelj je projekta „Pametna Udruga – pokretač promjena u zajednici“ UP.04.2.1.11.0453 financiranim iz Europskog socijalnog fonda. Ukupna vrijednost projekta je 65.282,50 €, a bespovratna sredstva osigurana su iz Europskog socijalnog fonda u iznosu od 55.490,13 € i iz Državnog proračuna u iznosu od 9.792,38 €. Provedba projekta traje od 30.12.2022. god – 30.06.2024. Međusektorska suradnja i sinergija dvije Udruge i Ustanove socijalne skrbi koja je okosnica u provedbi aktivnosti projekta prožeta je kroz svih 18 mjeseci te je ključna za obuhvat više dobnih skupina te različitih razvojnih poteškoća kako bi svojim primjerom napravili iskorak u inkluziji ranjivih skupina i ukazali na socijalnu pravdu osoba s invaliditetom. Kroz provedbu je planirano više radionica od kojih neke imaju izravan učinak na sudionike projekta (uključenost roditelja, djece i osoba s invaliditetom te zaposlenika, stručnih suradnika i članova Udruge), a neke posredan učinak na krajnje korisnike (fakultetske sastavnice Sveučilišta u Rijeci, volonteri). Kroz 2023.godinu održana je 41 radionica s djecom s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom te članovima njihovih obitelji, a to su: radionice šišanja, rekreativnih vježbi, psihosocijalne podrške roditeljima, izrade nakita, sapuna i vaza u svrhu učenja novih vještina, kao i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena. Također održano je i 11 radionica grupne psiho-socijalne podrške za roditelje djece s razvojnim teškoćama, kao i

80 h RBT edukacije za zaposlenike Udruge. U svom dugogodišnjem radu Udruga je dobro upoznata s potrebom prijenosa međugeneracijskog znanja u svrhu povećanja društvenog kapitala zajednice i izgradnje sustava jednakog za sve. Upravo iz tog razloga projektom je planiran i obuhvat volontera. Kroz 2023. godinu, projektom aktivnostima regrutirano je i obuhvaćeno 30 volontera, koji su odradili sveukupno 92,5 volonterskih sati te je održana i jedna edukacija za četiri volontera na temu: „Razumijevanje specifičnosti i posebnosti u komunikacijskim i socijalnim vještinama te psiho-motornom razvoju osoba s autizmom“. Nadalje, dugogodišnja vanjska suradnica Udruge za skrb autističnih osoba Rijeka, prof. soc.ped. Ivanka Pejić koja preko 30 godina radi s djecom i osobama s poteškoćama u razvoju, izradila je slikovnice koje su tematski podijeljene i obrađuju teme iz svakodnevnog života djece s razvojnim teškoćama te su sadržajno i prilagođene djeci s teškoćama. Slikovnice kao takve imaju i dodatni cilj univerzalnog korištenja te će se osim navedenog moći koristiti i u radu s djecom predškolske i niže osnovnoškolske dobi. Kroz 2023. godinu dio volontera je bio zadužen za likovnu obradu slikovnica, što se nastavlja i u 2024. godini, kada je planirano i da će volonteri, osnaženi na temelju naučenog putem edukacija, izraditi scenografiju i rekvizite te održati izvedbenu predstavu po uzoru na sadržaj slikovnica. Predstave će biti snimane i dostupne javnosti u obliku QR koda unutar same slikovnice. Projektom se jačaju kapaciteti proveditelja i partnera za provedbu aktivnosti prilagođenih lokalnim potrebama za pružanje učinkovitog odgovora kada su u pitanju osobe s invaliditetom.

Slika 16 Frizerske radionice

Slika 15 Radionice izrade nakita

Slika 14 Radionice Rekreativnih vježbi

Slika 18 Radionice izrade sapuna

Slika 17 Radionice izrade ukrasnih vaza za cvijeće

5. Zaključak

Tijekom 2023. godine, Udruga za skrb autističnih osoba Rijeka kontinuirano je provodila niz aktivnosti usmjerenih na podršku djeci i osobama iz autističnog spektra te drugim pratećim teškoćama. Kroz organizaciju radionica, edukacija, i psihosocijalne podrške obiteljima, udruga je pružila važne resurse i informacije potrebne za bolje razumijevanje i brigu o osobama s invaliditetom. Svojim angažmanom i suradnjom s partnerima, Udruga je djelovala kao pokretač promjena u lokalnoj zajednici, promovirajući inkluziju i osiguravajući podršku ranjivim skupinama. Kroz aktivnosti poput edukacije zaposlenika i volontera te organizaciju socijalno-inkluzivnih događaja, udruga je nastavila raditi na unapređenju kvalitete života djece i osoba iz autističnog spektra te drugih pratećih teškoća. Važno je istaknuti da Udruga za skrb autističnih osoba Rijeka već 32 godine kontinuirano pruža podršku zajednici i djeluje kao ključni akter u promicanju dobrobiti osoba s invaliditetom. U budućnosti, udruga planira nastaviti s radom na inkluziji i dobrobiti djece i osoba iz autističnog spektra te drugih pratećih teškoća, te se nada daljnjoj podršci i suradnji sa svim dionicima u zajednici.

**Predsjednica Udruge
Lidija Penko**

Prosinac 2023. godine

Popis slika:

Slika 1: Volontiranjem se stvaraju i nova prijateljstva	7
Slika 2: Postavljanje prve komunikacijske ploče za potpomognutu komunikaciju u gradu Rijeci – Dječje igralište „Potok“ 15.9.2023.	10
Slika 3: Predsjednica Udruge, Lidija Penko u svojstvu članice Povjerenstva za osobe s invaliditetom na svečanoj Sjednici povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom	10
Slika 4: Krecije djece oživljene kroz kreativne radionice Udruge.....	16
Slika 5: Dječje igralište „J. Završnika“ Potok 15.09.2023.	18
Slika 6: Centar za autizam Rijeka 29.09.2023.	18
Slika 7: Osnovna škola Centar 27.09.2023.	18
Slika 8: Dječje igralište Giordano Bruno 13.10.2023.	18
Slika 9: Senzorni park Centra za autizam Rijeka 29.09.2023.	18
Slika 10: Pravila ponašanja za posjetitelje Kazališta na kockicama	22
Slika 11: Postavljanje komunikacijske ploče u GKL Rijeka	22
Slika 12: QR kod za preuzimanje komunikacijske priče: "Ja u kazalištu"	22
Slika 13: Pravila ponašanja za posjetitelje Kazališta na privjescima	22
Slika 16: Radionice Rekreativnih vježbi	24
Slika 15: Radionice izrade nakita	24
Slika 14: Frizerske radionice	24
Slika 18: Radionice izrade ukrasnih vaza za cvijeće.....	24
Slika 17: Radionice izrade sapuna.....	24